

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani, $\frac{1}{2}$ an 5 cor., $\frac{1}{4}$ an 10 cor., 1 an 20 cor.
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani, $\frac{1}{2}$ an 7 cor., $\frac{1}{4}$ an 14 cor., 1 an 28 cor.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{2}$ an 10 franci, $\frac{1}{4}$ an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oră 12 bani
a treia-oră 10 bani.

Redacția și administrația: Strada Poplăsoi Nr. 15.

Se prenumără la poște și la librării.

În România

abonamentele se fac la Agenția de Publicitate Carol
Schulder București, strada Șelar, 10.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografiei”, societate pe acțiuni. — În Alba-Iulia la librăria Weiss
Bernat „la loterie”.

Pentru popor.

(i. a. p.) Cu sfială se apropie de ușa domnilor, când necazurile îl copleșesc de toate părțile. Din depărtare de zile întregi, înfruntând vijelia vremurilor, sârmanul țeran aleargă la ușa domnilor după ceva sfat, după ajutor ca să iasă din beleaua ce a dat peste el.

Fie Maghiar, Neamț, Evrei ori chiar Român, înaintea țeranului toți sunt domni, dacă nu sunt îmbrăcați la fel cu el. Ei sunt domni, ear' el, țeran prost. Și de câte ori ție, că are să dea față cu domni, totdeauna trebuie să pună ceva în șerpar, să iasă, din produsul muncii sale, ceva cu sine. Are să dea. Are să dea solgăbirașelor are să dea judecătorilor; are să dea țării dări grele; are să dea: la toată lumea. Și lui? Nimenea! El ascultă sudori de sânge, dreghe, face, se luptă cu toate nevoile ca să mulțumească pe toți și într'ajutorul lui nimenea nu sare.

Be, domni cari fac legile îl mai și batjocoresc, îl calumniază în plina adunare a țării, ca baronul Feilitzsch, că e leneg.

Leneg, el țeranul, care pe toți îi ține și cu votul căruia calumniatorii de domni ajung în dieta țării.

Aceasta stare nu mai poate dăinui. Trebuie ca și noi domni să mai mergem la el acasă, să ne apropiem de opincă, care este baza existenței noastre.

Ni-se impune aceasta ca o datorință națională de prima ordine și am comite un păcat strigător la cer, dacă o singură zi am mai rămâne indiferenți de soarta lui.

Începutul apropierei noastre de țărani și tendința de a contribui la îmbunătățirea stării lui materiale s'a făcut deja.

Constatăm însă, că până acum s'a făcut foarte puțin.

În scopul ridicării stării materiale și a inițierii țeranului nostru într-o economie mai rațională vedem, că s'au înființat unele reuniuni economice, cari au dat naștere unei salutare emulări mărind țeranilor nostri plăcerea și voia de prestațiune în direcțiunea economică. Toate aceste Reuniuni sunt însă mai îndepărtate de scopul ajutorării imediate a țărânimei noastre.

Cu bucurie trebuie să înregistrăm deci faptul că o nouă societate pe ac-

țiuni vine a da țeranului nostru un ajutor efectiv. „Agricola” este societatea pe acțiuni al cărei program s'a publicat în coloanele ziarului nostru și care e pe cale a intra în lucrare. Avându-și de scop valorisirea produselor, „Agricola”, după „Ceres” din Bănat, este prima societate pe acțiuni în Transilvania, care tinde a da, în mod considerabil, mână de ajutor țeranului nostru.

Știm cu toții, că încasarea tuturor dărilor se face mai ales toamna, când țeranul nostru și-a adunat mul, puțină recoltă. Zorit de a-și împăca necazurile, abia are timp să-și aducă bucatele acasă și să se vede silit a ieși cu toate sau cu o parte din ele la târg, unde le îmbie celui dintâiu cumpărător. Și țeranul nostru fiind în nevoie de bani, aproape totdeauna, așa zicând, și le lapădă pe un preț bagatel. Și-a vândut pâinea necesară de peste an dela gura copiilor, ba și-a dat chiar și ceea ce trebuia să-și păstreze de sămânță și pe un preț din care de abia și-a putut scoate munca și cheltuielile.

Spre a scoate pe țeran din mâinile despozițoare ale străinilor, „Agricola”, ce s'a înființat în Hunedoara, cumpără bucatele agricultorului nostru pentru cari li anticipează o sumă cu care să-și acopere trebuințele. La timp potrivit, când prețul bucatelor e mai urdat, Asociațiunea caută să vândă bucatele adunate și aceasta întâmplându-se mai plătește țeranilor diferența în plus.

Dar' nu numai atât! E fapt cunoscut de toți, că mulți dintre țărani când sosește timpul sămânțului n'au sămânță de loc sau nu le e bună.

Ce fac? Se bagă în datorie sau o iau împrumut cu condiția să o reînapoieze în cuant'indoi ori întreit. „Agricola”, pune la îndemâna țeranului sămânțe bune de tot soiul și încă cu un preț moderat. Primăvara, când lipsa în casa țeranului este mai mare, societatea își sare într'ajutor, acomodându-i, în condițiuni potrivite, mici anticipațiuni pe holdele și produsele neculese.

Pe lângă aceste „Agricola” mai mijlocește, ca țeranul să-și poată cumpăra cu prețuri corespunzătoare instrumente agricole.

Estă o societate, care, într'adevăr este chemată să eșecute cea mai mare binefacere pentru țeranul nostru.

Aceste avantagii ce le asigurază societăți de natura asta țeranului nostru sunt foarte mari și nu putem din destul recomanda frunțașilor nostri ca astfel

de societăți să se înființeze cât mai curând și în alte centre cum este al Albeide-jos, inundat de ovreime, al Clujului, în Câmpie și alte ținuturi, în cari țărani nostri, din cauza nemiloasei exploatare materialicești sunt de tot scăpați și intelectualmintă cu mult înapoiați celor din fundul regiu.

Este un principiu național de conservare și întărire ca pe terenul economic să venim într'ajutorul țeranului nostru dar fiind, că țeranul nostru trăiește aproape numai din agricultură.

Condițiunea principală este însă, ca societățile de natura aceasta, ce se vor mai înființa, să fie puse pe baze solide și conduse de bărbați pricepuți și devotați binelui poporului. Și pentru ca aceste societăți să poată lua un avânt mai mare și să poată corespunde trebuințelor poporului, credem a nu harsarda o părere greșită, dacă și băncile noastre, mai ales în ținuturile, unde sărăciea e multă, ar căuta o modalitate ca să vină într'ajutorul lor.

Înființarea astor fel de societăți considerată din ori-ce punct de vedere numai bine poate aduce poporului nostru.

Căci pe lângă efectele imediate, plausibile: ridicarea stării materiale, care este primul pas spre independență, aceste societăți sunt chemate a influența în mod binefacător asupra disciplinării, organizării și dezvoltării conștiinței de sine a țeranului. Și suntem de credință, că tot Românul cărturar se va interesa, mai mult ca până acum, de soarta poporului și va veni să-și ofere spriginul la înființarea astor fel de societăți cari sunt chemate a feri poporul nostru de emigrări și ruineri.

Să lucrăm deci pentru popor!

Sibiu, 19 Maiu 1902.

Rectificarea listelor electorale. „Libertatea” scrie următoarele în ultimul seu nr.:

„Clubul român din Orăștie, întreprinzându-se de rectificarea listelor electorale, a aflat că nu mai puțin ca 24 de Români din Orăștie cari, au după lege dreptul de alegători, au fost lăsați afară, ear' neromâni erau luați și 3 înși cari nu mai au acel drept. Clubul a ținut Duminecă ședință și a înaintat recurs pentru luarea celor 24 Români în listă și ștergerea celor 3 străini luați pe nedrept.

„Chiar și Români inteligenți erau lăsați afară! Ce va fi prin comune, unde controla e mai slabă.

Clubul rom. din Orăștie a făcut un lucru laudabil.

Asupra chestiei vom reveni.

Delegațiunile. Comisiunea pentru armată a delegațiunii ungare a rezolvat în ședința de Sâmbătă extraordinară-ul și pozițiile referitoare la reforma artileriei. Széll a ținut o vorbire în care a comunicat, că se va prezenta dietei un proiect de lege, care să permită folosirea trupelor din rezerva întregitoare în statul activ al armatei.

După amezai a ținut delegațiunea o ședință plenară, în care a prezentat E. Daniel un proiect de rezoluțiune pentru admiterea membrilor din parlament la ședințele comisiunilor delegaționale. Proiectul va fi dezbătut în ședința de mâine.

Parlamentele și convențiunea de săhar. Se anunță din Brussels, că guvernul belgian vrea să convoce o nouă conferință din motivul, că parlamentul austriac, maghiar și francez făcând opoziție încheierii convențiunii de săhar, vor să respingă convențiunea.

Din dietă. În ședința de Sâmbătă s'a luat la cunoștință răspunsul dat de ministrul-president la interelațiunile lui Barta și Rákay făcute în cauza publicității debaterilor din delegațiuni. S'au făcut două interelațiuni nouă, una prin P. Kovács referitoare la podul de pe Piața Jurământului și a doua prin P. Nesi, care se plânge, că pe steagul oel nou al regimentului nr. 51 din Cluj emblema Ungariei e astfel așezată, încât Ungaria apare numai ca o provincie. Interelația ultimă se va transpune ministrilor. Dieta a luat vacanță până în 4 Iunie.

Crisa pactului. Se anunță din Viena, că agitațiunea ce a provocat-o în cercurile politice discursul premiei Széll Kálmán a dispărut și situația este privită cu multă calmitate. Se opinează, că premierul s'a declarat din nou de aderent al teritorului vamal comun și a constatat, că este cu puțință ca pactul actual să se schimbe încălva deși nu esențial. De aceea par-

tidele mai serioase ale dietei nici nu se gândesc să pornească vre o acțiune parlamentară în chestiunea pactului, mai ales din motivul, că nu voese să împedecă cursul pacinic al pertractărilor. Conducătorii partidelor mai mari au cercetat în cauza aceasta pe ministrul-president Körber, care asemenea a recomandat să se respingă acțiunea parlamentară. Deputații radicali cehi și poloni au adunat subscrisori pentru-o înoc în decursul sesiunii actuale se înainteză o moțiune de urgență asupra stadiului pactului. Moțiunea, care încă nu e provăzută cu subscrisori suficiente, vor înainta-o însă numai Mercuri.

Pe de altă parte tot din Viena se anunță, cu datul de 18 Maiu, că în cercurile parlamentare este vorba, ca ministrul-president Körber să vină în săptămâna aceasta la Budapesta, unde va continua pertractările cu ministrul-president Széll Kálmán. După-cum se vorbește, coroana ar dori să se facă un compromis și e posibil, că pertractările se vor pune la cale în direcțiunea aceasta. Dacă compromisul nu s'ar face, atunci decisiunea ar urma să vină în 14 Iunie, când Monarchul călătorește la Ischl pentru sezonul de vară, sau după manevrele de toamnă. Terminul prim este mai probabil.

3/16 Maiu și ziaristica noastră.

Din incidentul aniversării zilei de 3/16 Maiu 1848, ziarele noastre naționale și-au adus primul în frumoase articole comemorative luptătorilor naționali de odinioară, accentuând năzuințele și jertfele, ce ei le-au făcut pentru a neamului deșteptare și al lui bine. În cele ce urmează dăm un mic buchet, adunat din aceste articole.

„Gazeta Transilvaniei”.

Vechiul organ din Bragov salută tinerimea, arătând rolul ce ea l-a avut la 1848.

„Tinerimea — scrie „Gazeta” — a condus poporul la marea adunare națională, ea a fost purtătoarea steagului libertății, ea s'a remarcă prin fapte curajoase și înălțătoare, urmând cu devotament sfatul bărbăților și alinându-se în tot chipul a împlini dorințele bătrânilor națiunii.”

Accentuând apoi, că trebuie să ne însușim de ideile și faptele, de cari au fost conduși înaintașii nostri din acea epocă strălucită de regenerare, își încheie articolul astfel:

Privatgebrauch. von Dr. Friedrich Beck, München, 1862. C. Fundat în Cucke se pune la masă, apucă o peană și pe foaia albă din aceasta carte scrie următoarele:

Spre suvenir fratelui Gregoriu Dragoșiu

M. g. Eminescu din-Ipotești.

Dacă vre-odată în lungă-ți cale,
Te-i simți, frate, nenorocit,
Pieptul în chinuri, inima 'n jale,
Vieața-ți lacrămi o tristă vale
Ochiu-ți în plângeri de dur răp;
Când fără soarte, fără de nume,
Te-i vedea singur... desprețuit,
Un singur suflet nu-i avea 'n lume,
Luptând cu-a vieții valuri în spume,
Un suflet care te-ar fi iubit;
Când fug amicii de lângă tine,
Când plângi de soarte-ți trist părăsit.
Gândește atunci și tu la mine,
Nici eu în lume n'o duc mai bine,
Și eu sunt, frate, nenorocit.

M. g. Eminescu.

Aceasta este mica urmă poetică, dovedită, ce Eminescu a lăsat în Blaj. Ea ne dă o oglindă fidelă despre trista dispoziție sufletească, ce avea poetul când a părăsit Blajul; dispoziția care pare a fi fost predominantă în tot decursul petrecerii sale aici. Ea constituie un adio nu numai unui frate ci tuturor, Blajului întreg.

Deși însă vieața petrecută în Blaj n'a fost plăcută poetului, ea n'a fost fără foloase. Aci a cunoscut el mai bine

*) Cartea, pe care s'a scris aceste versuri, s'a pierdut, durere!

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Eminescu în Blaj.

(Urmare și fine).

A doua poezie *La Bucovina*, de asemenea a putut fi scrisă în Blaj. S'a publicat în nr. 25, la începutul lui Sept. 1866 — când Eminescu desigur era în Blaj. Cuprinsul cadrează cu presupunerea, de a fi fost scrisă în Blaj, ba aproape numai cu supoziția aceasta cadrează. Ea izvoarește din aceeași stare sufletească ca și cea de mai înainte; par ca și două gemene. În starea tristă — în care se afla în Vara anului 1866, în Blajul părăsit de studenți, și astfel de toată distracția, după-ce cu gândul s'a îndreptat spre „plaiurile patriei”, spre natala vâlcoioară, își întoarce sufletul și către Bucovina, a doua patrie a sa; inima s'a jalnică își află mângăierea în „fantasii mândre”, și „peste munți cu codrii mână al ei dor”.

Reproduc și aceasta frumoasă poezie, spre a se vedea cât de bine concordează cu presupunerea mea.

La Bucovina.

N'oiu uita vr'odată, dulce Bucovină,
Geniu-ți romantic*) munții în lumină,
Văile în flori,

*) Ce lipsește Blajului!

Riuri resaltând printre stânce nante *)
Apele lucinde în dalbe diamante
Peste câmpi în zori.

Ale sorții mele plângeri și surise
Îngânate-n cânturi, îngânate-n vise
Tainic și ușor.

Toate-mi trec prin gându-mi, trec pe dinainte
Inima 'mi o fură, și cu dulci cuvinte
Imi șoptesc de dor.

Nu mai lângă sinu-ți genile rele
Care îmi descântă firul vieții mele
Parcă dormita;

Mă lăsară-n pace ca să cânt în lume
Să-mi visez o soarte mândră de-al meu nume
Și de steaua mea.

Când pe bolta brună tremura *Selene* *)
Cu un pas melodic, cu un pas alene
Lin în calea sa

Eol pe-a sa arpa blând resunătoare
Cânta nopții dulce mistico cântare,
Cânt din *Valthala* *)

Atunci ca și *Siflu*, ce n'adoarme-n pace
Inima îmi bate, bate și nu tace,

In fantasii mândre ea își face cale,
Peste munți cu codri, peste deal și vale,
Mână al ei dor.

Mână doru-ți tainic colo în spre tine,
Ochiul îmi scipește, genele-mi sunt pline;
Inima-mi e grea;

*) nant-nalt.

*) Luna.

*) Icoanele descrise în aceste versuri; luna tremurând pe bolta brună a cerului, cu pas a lene, cântarea lină a nopții, corespund perfect unei nopți de vară în Blaj, pe care poetul a avut prilej să o guste adese-ori culcat afară sub cerul liber, ori în podul grajdului dela seminar. Tot așa de perfect conșună cu starea lui din Blaj stările sufletești ce se exprimă în versurile următoare: „inima-mi e grea” — „sufletul-mi-apasă nouri de suspine”.

Astfel totdeauna, când gândesc la tine,
Sufletul 'mi-apasă nouri de suspine,
Bucovina mea.

Celelalte două poezii *Speranța* (publicată în Octomvrie 1866 nr. 29) și *Misteriile nopții* (publ. în Dec. nr. 34) de-așemenea poate că au fost scrise în Blaj. Prima cuprinde reflexiuni religioase asupra speranței; reflexiuni cari par provocate de o lectură a vr'unei cărți teologice ori ascultarea vr'unei predice. A doua se poate reduce tot la gustarea unei nopți de vară, în lipsa de somn. Stările sufletești, reoglindate în versurile următoare conșună, cu dispoziția sufletească din Blaj a poetului. El zice între altele:

Când pe stele aurie
Noaptea doarme ușurel
Câte inime rîzînde
Dar' pe câte suspinînde
Le delasă-n cetinel.
Dar' așa ne e destinul
Vitreg prea adese-eri
Unui lumea acordează,
Ear' pe alții îl botează
Cu a lui rouă de plînsori.

Ori-cum pentru poeziile cele două, ce am reprodus în întregire, am convingere profundă că au fost scrise în Blaj; și dacă argumentele nu pot fi neîndoioase sper totuși, că date ulterioare, ce vor rezulta din cercetări mai amănunțite asupra vieții poetului, ori din corespondența sa, ce ni-se promise a se da publicității, vor verifica presupunerile mele. Am întrebat în privința aceasta pe dl Ios. Vulcan, director-proprie-

tar al „Familiei”, dar' răspunsul d-sale nici nu confirmă, nici nu slăbește coniecturile mele).

În fine observ, că chiar și în cazul — ce ni se pare eschis — de a dovedi că n'oiu una din cele patru poezii n'ar fi fost scrise în Blaj, totuși avem o dovadă peste ori-ce îndoială că și în Blaj Eminescu a scris câteva frumoase versuri. Este o dedicație de suvenir unui student, cu care a trăit bine. Estă acest prețios suvenir dimpreună cu istoricul seu.

Pentru ultima oră când a venit la mine — astfel scrie părintele Greg. Dragoșiu — „l'am văzut plângend (va fi fost probabil în ziua când a încercat esamenul din grecă, și n'a reușit. — Dr. D) Ce a avut, ce n'a avut, nu știu, destul că în semn de recunoștință 'mi-a donat toată averea sa, care a constat din „Lehrbuch der Poetik für höhere Unterrichts-Anstalten, wie auch zum

Oradea-mare, 11 Maiu 1902.

Iubite Domnule Dăianu,

Nu-mi aduc aminte, ca Eminescu să-mi fi trimis din Blaj poezii. Lucrările prime, ce i-am publicat în „Familia”, mi-au fost trimise din Bucovina, după-cum cred din Cernăuți, în Februarie 1866. Erau semnate de M. Eminovici. Eu fără să-l întreb i-am romanisat numele și le-am publicat sub numele de „Eminescu” nume pe care dinșul l'a adoptat fără să-mi fi făcut vr'un reproș pentru schimbare.

Vă salut cu stimă și dragoste

Iosif Vulcan.

„Junimea noastră ajunsă la răspântie are să aleagă. O voce internă ne spune, că ea nu va alege, nu poate alege decât cărarea onoarei naționale, a izbândii viitorului!”

Salutăm cu dragoste junimea română în preseara marelui noastre aniversării!

„Drapelul”

„Drapelul” arată însemnătatea zilei, amintind că în aceeași zi s’au întrunit la Lugoj delegații poporului român din Bănat, pentru a saluta ideile generoase ale egalității, frăției și libertății, apoi încheie cu următoarele cuvinte:

„Au trecut de atunci 54 ani. Multe speranțe au rămas îngelate, multe poriri generoase au fost scăldate în sânge. Neschimbat a rămas numai dorul de libertate, iavorul cristalin al tuturor acțiunilor poporului român.

„Același dor străbate astăzi inimile tuturor Românilor conștienți de dreptul inalienabil al poporului, același dor ne însușește în toate faptele noastre și același dor ne dă putere să resistăm tuturor cercărilor, cari au dat peste bunul nostru popor.

„Mărire luciferilor, cari ne au creat această zi măreață; mărire eroilor, cari și-au versat sângele pentru libertatea poporului!”

„Mărire poporului, care prefăcuse libertatea mai mult decât chiar viața sa!”

„Unirea”

„Unirea” salută memorabila zi, relevând atitudinea deamă la poporului manifestată la marea adunare de la Blaj și făcând o apostrofă meritată a timpurilor ce au urmat după 1848, zice:

„Fie, ca aniversarea de azi să ne facă mai cuminți, mai bine să ne pregătească în fața pericolelor ce ne amenință, să ne ofelească puterile mai tare și să ne unească mai strâns în lupta pentru împlinirea cererilor distinșilor naționaliști de acum 54 ani!”

„Libertatea”

„Libertatea” din Orăștie salută astfel memorabila zi:

„Zi de mărețe suveniruri, fii salutați cu căldură de inimile noastre, unde o sfîlnicie și păstrată amintirea ta și amintirea mărețelor umbre, eroi ai cuvântului și ai faptelor, cari te-au ilustrat! Mărire lor și mărire ție sfântă zi!”

„Foata Poporului”

Vrednicia foale a țărânului român arată în calde cuvinte însemnătatea zilei și a hotărîrilor luate la Blaj, apoi încheie zicând:

„În ziua aceasta cu toții trebuie să primim cu încredere în viitor, căci o cauză și dreaptă și bună, cum e aceea, pe care o reprezentăm noi, nu poate să se pierdă.

„Adevărul străbate, dreptatea învinge și în cele din urmă trebuie să înțeleagă și cei ce numai pedeci caută să pună în calea dezvoltării noastre, că

Ardealul și pe Ardelenii din toate părțile; aci a cunoscut limba noastră, modul nostru de gândire. Cunoștințele acestea i-au fost de folos în marea operă literară ce a realizat, ca și un Dante, în plămădirea acestei frumoase limbi literare pe care o înțeleg și o gustă de o potrivă toți Români, dela Nistru până la Tisa.

De încheiere nu pot să năbușesc o reflecție ce mi-se impune. Ce ar fi fost când poetul ar fi avut norocul să reușească la esamenul de înscriere, și ar fi rămas în Blaj, ca stud. ordinar în liceu. Poate că și-ar fi găsit aci o mulți alții, mai puțini vrednici, vr’un patron, care să-i ușureze și îndulcească viața. Poate că și direcțiunea dezvoltării sale, filosofiei sale ar fi fost alta, mai senină, mai cu nădejde și credință. Și poate cunoșcându-ne mai bine rostul vieții și luptei naționale ar fi devenit bardul nostru cel mai reșitor. Cine știe, ce ar fi fost atunci Eminescu, viața lui, opera lui. Poate că el ar fi avut o viață mai senină și mai îndelungată; ear’ Blajul ar fi avut cu o glorie mai mult.

Pagubă că profesorii de atunci n’au procedat mai norocoși cu el, ci l’au amărât până la lacrimi și l’au instrăinat. Ah, lacrimile acelea ale băiatului de 16 ani poate că au fost și ele un iavor al pesimismului. Dacă ele n’ar fi fost provocate, ci prevenite, poate nici Dr. Grama nu trebuia să se ridice, cu atâta pasiune, contra necredincioșului pesimism. Blaj, Maiu, 1902.

Dr. E. Dăianu.

reu lucru fac, nu numai pentru noi, ci mai ales pentru patrie, omenime, deci și pentru ei.

Sămbătă după încheierea foii, redacția noastră a primit următoarea telegramă din Viena:

„Întruși în amintirea măreței zile de 3/16 Maiu trimitem salutări luptătorilor naționali.

Colonia și tinerețea română din Viena.

CE VREM NOI.

Pornirile nouă reclamă lămuriri. Cine dă sprigin unei acțiuni nouă, își învederează numai dorul de a munci serios și solid, când cere lămuriri. Omul cinstit nu merge cu ochii închiși. Ori câte scaderi ni-s’ar imputa nouă Românilor — aceea nu ni-se poate zice că nu vrem să muncim cinstit. Românul se ferește de acțiuni fantastice. Ba e greu de pornit și la acțiuni nouă, fie acele ori-cât de promițătoare. Căci se teme. De ce? Ei de lucruri nepățite. Românul îi place să învețe cu didactul altora. Își va avea și aceasta înțelepciunea sa. Dar’ punând lucrul la compună de multe-ori perde neuitându.

„La Hunedoara se pregătește înactivarea unei însoțiri, cu nouă cerc de activitate, cu nouă operațiuni. În linia-mente generale s’a publicat în presa noastră scopul acestei însoțiri. S’a spus că va munci pentru valorizarea produselor agricole și pentru procurarea de unele agricole. Frumos scop. Poate ideal de frumos. Lumea românească a stat gândului. Frumos, foarte frumos, dar’ am vrea să știm mai mult, mai lămurit, căci e lucru nou.

Și acum că prospectele și listele pentru subscrierea quotelor la însoțirea din Hunedoara se împart zilnic publicului românesc, cei-ce au pornit mișcarea zilnic primesc scrisori însușite, promițătoare de sprigin dar’ multe au refrenul „am vrea să știm mai mult, căci e lucru nou”. Răspunsurile ad personam în virtutea atator lucruri impuse de începutul acțiunii sunt imposibile.

Eată pentru-ce îmi iau voie să schițez felul muncii, ce intenționează alcătui-torii însoțirii „Agricola” din Hunedoara. Înainte însă voi permite espunerea că-torva considerații, ce au contribuit la născuța înființării acestei însoțiri:

Că nouă Românilor ni-se impune dezvoltarea unei economii, ce să-i aibă imprimat caracterul național în toate acțiunile sale, e mai pe sus de ori-ce discuție. Aceasta toți o știm și spre finta aceasta toți năsim. Așa fiind însă, trebuie să ne dăm seama, că în munca noastră economică numai la organizația și la puterile noastre proprii putem conta. Și ca să putem conta, trebuie să năsim pentru dezvoltarea puterilor și pentru completarea organizației muncii economice. Ce avem până acum organizat? Finanțele, prin cele vre-o 80 bănci românești. Organizația aceasta se întărește pe zi ce merge. Și mare ni-e de-jejdea în puterea ei. Dar’ finanțele formează numai un ram al complexului economic. Un ram ce cuprinde numai un pătrar al muncii economice. Frați ou finanțele mai sânt: agricultura, industria, comerțul. Și numai toți la olaltă fac complexul economic. Și numai dezvoltând fiecare din aceste ramuri, muncim pe întreg terenul economiei.

Situația noastră a fost de așa încât ni-s’a impus mai cu putere dezvoltarea finanțelor. Și le-am dezvoltat. Și acum? La mai departe. Să imbrășem ramul, ce-l avem mai aproape. Agricultura. Căci, durere, și azi 92 % din România Ungariei și Ardealului se ocupă cu agricultura.

Așa au judecat lucrurile inițiatorii hunedoreni, când s’au pus pe lucru pentru înființarea însoțirii „Agricola” din Hunedoara.

Azi țărânul nostru, când vine în piață să-vîndă produsele sale — e lăsat în grija gheșefarilor fără suflet, căci instituția românească năște, care se-i dea mână de ajutor. Toamna îi vine esecutorul după dare și țărânul își aruncă bucatele cu prețuri de bajocură — ca să-și scape vaoa și purcelul, ce îi l’au cuprins. Și apoi după sămănat și în dricul iernii s’ermanul țărân pleacă în piață să-vîndă bucate de traiu. Ajunge la usurari, mai ales când n’are banii în mână, căci instituția românească, ce se-i vină în ajutor nu găsește în piață. Bănoile noastre nu pot ținea și magazine de bucate.

Ori a ajuns țărânul la priceperea să-și cumpere un plug de fer, o mașină agricolă — pică pe mâna agenților înșelători și își macină averea.

Nici pentru trebuința asta el n’are instituția românească, — ce se-i vină în ajutor cu sfatul și cu intermedierea.

Trebuința, golul acesta vrea să-l împlinească însoțirea „agricolă” din Hunedoara.

Căci: nouă însoțire va da toamna anticipații pe bucate. Cu anticipațiile agricultorul își va împlini trebuințele, ce-l ard la degete. Bucatele le va înmagazina și însoțirea — în vreme scurtă — va năsi să le vîndă cu prețuri cel mai bun. După vînzare va mai plăti agriculturului diferența în plus. Și din afacerea asta profită și agricultorul și instituția. Agricultorul și-a împlinit cu anticipația necazul și a avut și posibilitatea să-vîndă mai cu preț bucatele sale.

Și apoi:

Nouă însoțire se va îngriji să pună la îndemână publicului sămînțe de tot soiul — bune și cu prețuri cinșite. Avînd legături cu Reuniunile noastre agricole — va putea face aceasta cu înlesnire.

Peste an apoi va vinde bucate cu prețuri omeștești atît pe bani gata cît și pe credit — în condiții cît se poate de ușoare. Vînzările pe credit le va în-tocmi așa încât acele să fie pe deplin corespunzătoare trebuințelor și puterii țărânului nostru.

Primăvara apoi va acorda mici anticipații pe holdele și produsele necu-lete — tot în condiții și în formă pozitivă.

Pe lângă aceste, cu ajutorul legăturilor, ce le va avea, nouă însoțire va mijloci cumpărarea de unele agricole (pluguri, mașini, coase, sape etc.) în condiții cît se poate de favorabile.

Pentru-ca toate aceste lucrări să le poată face în cerouri cît mai largi, să poată fi de folos la cît mai mulți frați — nouă însoțire se va îngriji încă dela început să-și aibă plenipotențiații și agen-turile sale încât mai multe centre românești.

În afară de aceste afaceri principale — nouă însoțire nu va intra sub nici o împrejurare în afaceri riscate de termen și la la bură.

Noi rămănem cu ai noștri — cu cei solizi și cinșiti.

Ca să putem face toate aceste însă lipsă avem de spriginul tuturor Românilor de bine. Și spriginul acesta îl cerem cît se poate de urgent — pe de-par-te ca însoțirea „agricolă” să-și poată începe activitatea după secerișul anului acesta — ear’ pe de altă parte să nu rămănem prea mult înădrerul altora căci d. e. „Országos központiszövetkezet” din Budapesta cu spriginul guvernului are deja până acum 34 astfel de însoțiri de magazin (și asta bine să ne o însem-năm!).

Câte o cotă (parte) la însoțirea „Agricola” este de 50 cor. ce se plătește în rate mici. Cei-ce doresc să subscrie quote și n’au primit formulare de de-clarație și copie de prospect să se adreseze la dl Nicolau Macrea, comptabil de bancă în Hunedoara (Vajda-Hunyad) și vor primi imediat.

Români! dați spriginul vostru acestei acțiuni, care nu e locală, nu e restrînsă nici la un comitat, ci e plănuită să muncască în cerouri largi și să dea pildă vie de puterea însoțirii și pildă de urmat să dea.

Vasile C. Osvad.

Din Munții-Apuseni.*)

(Urmare și fine).

Peste tot respectul, care episcopul Mih. Gomboș îl păstrează forului suprem bisericesc, este jos sub zero, și spre ilustrarea afirmațiunii mele voi să produc: Vener. Consistor institue la școala conf. pe un învățator, teolog absolut și cu o purtare neexcepțională. Cum acest inv. episcopului Mihail Gomboș nu-i era persoană agreată, aceasta a pus pe comitenți la cale să dea năvală peste inv. în școală și să-l alunge de acolo, unde la cererea comitatului și prin directorul școlar a fost introdus.

Urmarea a fost, că învățatorul a trebuit să-și părăsească stațiunea după ce protopopul nici osteneală nu și-a luat

*) Correspondentul nostru din Munții-Apuseni ne avisează, că raportul despre „Sinodul parohial” din Vidra-de-sus (amintit alaltăieri) n’au apărut în „Trib. Pop.”, cum din greșală ne-a scris, ci în „Tel. Rom.” din Sibiu.

Red.

să întrevină în persoană spre a aduce ordine în această corporațiune bisericească. Elevii în decursul unui an au fost lăsați în țtirea învățatorului al doilea care avea sub a lui iustrucțiune la 150, școlari, dar’ aceasta episcopul „meritat” nu o socotea de daună, ci se bucură că a putut servi ambițiunii sale, ear’ pe cei din comitat i-a îmbătat cu apă rece, că a câștigat bisericii vre-o 180 fl. Bucuria aceasta a fost însă bucuria nebunului, căci învățatorul instituit primește dela forul suprem școlar indemnizarea a-și ridica salarul dela episcopie bisericească din Vidra-de-sus pe cale judecătorească și așa azi biserica cea avută prin priocopiința unui Mihail Gomboș, ajunge sub execuție. Și oare speșele execuționale earăși biserica să le plătească, cum i-s’a mai întemplat adese-ori, când tot Mihail Gomboș înainta acuse mincinoase contra preotului seu și neputînd produce dovezi, dl protopop ca investigator își ridică diurne din casa bisericii? Școala din Vidra-de-sus a avut mulți învățatori, dar’ partea cea mai mare au fost prescurtați în competențele lor de către Mihail Gomboș. Tot de dragul bisericii să o fi făcut aceasta?!

În sfera unui episcop cad și obliga-minte mai grele decît a număra pa-rale, ear’ dacă episcopul nostru în re-stimp de 20 ani nu poate produce nimic la activul seu decît cele 43,151.03 cor., pe hărțile, scrisorilor cerușe, atunci, sincer fiind, de puțină laudă vrednic s’a făcut. Dar’ apoi stat. org. și diferitele regula-mente enumeră mai multe recerînțe, de cari un episcop meritat trebuie să țină seamă. În Vidra-de-sus dacă privim la biserica, vedem, că în turn de 2 ani plouă, că podeala în unele locuri este de așa că își poți frînge gâtul, decora-rea este mai slabă decît în cea mai să-răcuță biserica din archidieceză, odă-dile și cărțile bisericești sub toată crî-tica, părții crepați. Dar’ aceste episcopul Mih. Gomboș nu le vede! Tot din punct de vedere economic numai, bise-rica cea avută nu lasă în folosința preo-tului cimitirul ei, aceasta până mai avea oare-care îngrădire se esarînda cu pre-țul de cor. 44 anual, dar’ acum a ajuns arînda la 26 cor., pentru-că „scumpul” episcop „mult” perde. S’a luat cu pri-vire la îngrădirea cimitirului în zid re-peșite hotărîri și mai întăiu în sinodul parohial din 23 Ianuarie 1883, ear’ mai pe urmă în 1900. Episcopul mult lăudat din comoditate până de present ne-a lă-sat însă cimitirul desgrădit și pe lângă scărîțarea arîndei în favorul biserice-știlor au ros și stărpit și niște frumușei stejărei și frasinii, cari au fost sădiți în jurul cimitirului. Cum acest cimitir este peste măsură plin cu morminte, la 1899 a fost episcopie însărcinată să cumpere un loc potrivit pentru un nou cimitir. Dar’ făcînd-a ceva lăudatul episcop în pri-vința aceasta? Nimic.

Școala de asemenea are o înfă-șare tristă. Ușile roase, curtea și gră-dina școlii lipsește, podeala mai rea decît în biserica. Scurt și cuprinzător: episcopul Mih. Gomboș nu a arătat nici un interes față de școală și de biserica, ci numai de banii acestor instituțiuni, pe cari — cum am arătat — îi aflăm în anul ultim din gestiune, nu în creștere, ci în descreștere, ceea-ce nici în a. 1901 făcîndu-se veri-cari cumpărări ori reparațiuni la biserica ori școală se es-plică așa, că ori că rapoartele din tre-out au fost false, ori că „Ciubărul” ne produce un raport fals, ori că episcopul intru ridicarea intereselor nu a fost energic. Că casa wertheimiană a bise-ricii se află adăpostită într-o casă pă-răsită, că cele trei case ale casei sînt nu-mai la Mih. Gomboș, că imprumuturile se dau numai acelora, că arora Mih. Gom-boș voește, că dînsul și președinte al co-mitetului fiind îndată-ce adormecă, că se plănuește a-i contrazice, gîdîndu-se convocat de dînsul a disolvă și prin trî-nitul ușii anunță al seu veto.

După cele espuse „Ciubărul” mai află cuvînt de laudă la adresa lui Mih. Gomboș? Nu o cred. Nu-mi este mese-ria a măguli cui-va, ca ulterior aflân-du-se un altul, care să-l desbrace de penele de pînă, să mă dea de gol. Pen-tru aceea am accentuat din capul locu-lui, că întreprinderea „Ciubărului” no-stru a fost riscată și dacă unora le atri-bue merite nepermiie, precum și pro-popului R. Furdul cu zidirea de școală și biserici, apoi și acele biserici de sub controla sa, precum biserica din Secu-tura și Albac ou destul scandal s’au clă-dit; de altă parte a dovedit o nepre-cauțiune mare „Ciubărul”, când se în-cerca să ridiculizeze pe un bărbat cum

este dl Rubin Patița. Fie, că „Ciubă-rul” cuprins de binele nostru se încearcă a îndrepta lumea, dar’ ierte-mă, nu dî-n-sulește persoana nici autoritatea chemată spre aceasta, când noi îl știm cine și — cum este!

Rogo.

Revista esternă.

Alegerile din Franca.

Resultatul alegerilor din Franca repartizat după partide, se prezintă în modul următor:

233 radicali și radicali socialiști; 127 republicani progresiști; 62 repu-blicani ministeriali; 43 socialiști; 43 na-ționaliști; 41 imperialiști și roialiști; 35 raliași; 5 radicali disidenți.

— Dintre aceștia guvernul com-teează pe o majoritate de 338 voturi contra 251, adică o majoritate de 87 voturi.

Spania.

În 17 l. c. a împlinit Alfonso XIII. 16 ani. După legile spaniole a fost de-clarat în ziua aceasta de majorean. Con-ductul compus din 24 trăsură de curte a mers la cameră, ale cărei tribune au fost ocupate de principii străini, corpul diplomatic și trimișii extraordinari. Re-gele a depus jurămîntul pe constituție. După depunerea jurămîntului din par-tea regelui, conductul s’a dus la biserica San Francisco.

Peninsula-Balcenică.

Fiind temere de nouă turburări în Macedonia în urma opoziției esarohatu-lui contra consacării lui Firmilian, acea-sta va fi din nou aminată.

Ministrul turo de războiu, în urma ordinului Sultanului, a dispus trimite-rea de nouă trupe de întărire în punctele de pe coastele Albaniei. Aceasta în urma vonurilor persistente despre o încercare a prințului Castriota de a de-barea pe teritoriul turo.

Anglia și Transvaalul.

Conferența dela Vereeniging s’a în-ceput alaltăieri. Amănunte lipsesc până acum, se privește însă de un symptom favorabil împrejurarea, că delegații buri asistă peste tot la pertractări, după-ce li-s’a declarat, că de indepen-dență nu poate fi vorba.

Organul lui Krüger, „Nederland” declară, că delegații buri din Vereeni-ging vor cere din nou să între în legătură telegrafică cu Krüger. Refuzând Kit-chener să concedă aceasta, întreruperea pertractărilor e sigură. Tot „Nederland” anunță, că Stejn, De Wett și Delarey insistă pentru independență, pe când Botha, Schalk-Burger și Reitz ar fi apli-cați spre concesii.

Suedia.

Camera din Stockholm a primit pro-punerea, prin care a recerocat guvernul să prezinte până la anul 1904 un proiect nou de lege electorală basată pe următoarele: sufragiu universal, alegeri pro-portionale, drept de alegere după îm-plinirea etății de 25 ani, egalitate între orage și sate.

Știri mărunte.

Camera engleză a luat vacanțe până 26 Maiu, senatul până în 2 Iunie.

E vorba, ca presidentul Loubet să facă în Petersburg o vizită ambasadorului Germaniei și Turciei.

Pustiirile vulcanilor.

Insula San Vincenzo se vede că a ajuns-o soartea insulei St. Pierre. Date pozitive despre catastrofa groaznică încă nu sînt. Și mai nouă spun, că în-treagă insula S. Vincenzo e o mare de flacări. Poporațiunea refugiată moare mai ales în lipsa apei, secînd aproape de tot.

La Martinica erupțiunile vulcanu-lui Mont Pelée nu mai conțenesc. Să ob-servă ivirea altor trei cratere. O co-rabie americană, care a fost la locul ca-tastrofei aduce știri îngrozitoare. Mor-mane de cadavre zăc sub lava fluidă, arse cu desăvîrșire. În spitalul militar din Port de France nu sînt decît 12 refugiați, deși lipsesc 30 de mii. Pe mare plutește sumedenie de cadavre.

Între ruinele unui hotel dala Saint-Pierre s’au găsit cadavre cu buclăi de pîne în mână. Alte cadavre aveau gu-rile pline de mîncare.

Moartea acestor oameni trebuie să fi fost aproape instantanee. Geologii atribuesc repeziciunea mor-ței unor fenomene electrice necuno-scute încă.

Guvernul englez face să se tranșeze populațiunea din insula San-Vincenzo, în insula Jamaica.

Regele Eduard a trimis 10 mii de franci nenorociților dela Martinica.

Asociațiunea presei italiene a hotărât să deschidă o subscripție națională pentru ajutorarea nenorociților.

Frații Rothschild au subscris 50 de mii de franci pentru ajutorarea nenorociților din insula Martinica.

Din Managua, capitala republicii Nicaragua (America-centrală), vine știrea, — că vulcanul Momotombo aruncă bolovani de lavă, producând cutremure de pământ. Locul și stațiunea de pe malul lacului Managua au fost distruse.

Din New York se comunică că și vulcanul Nebraska din statul cu același nume (Statele-Unite) și-a început erupțiunile.

În Mexico, panica este mare din cauza cutremurelor. Vulcanul Colima (din provincia cu același nume) aruncă lavă.

Cronica zilei.

Sibiu, 19 Maiu n. 1902

Pelerinagiul la mormântul lui Ioan C. Brătianu. Implinindu-se Sămbătă a unsprezeceia aniversare a morții marelui bărbat de stat al României, Ioan C. Brătianu, ieri Duminecă a avut loc un pelerinagiul la Florica, la mormântul lui. La acest pelerinagiul au luat parte și Sturdza, președintele consiliului, precum și toți miniștrii. Sămbătă s'a sărbătorit ca în toți anii un serviciu religios, pentru marea Brătianu, de I. P. S. Sa Parthenie, Metropolitul Moldovei și Sucevei.

Cunună pe mormântul lui Andrei Mureșan. «Gaz. Trans.» scrie: Pe monumentul lui Andrei Mureșan, poetul, care a cântat imnul românesc «Deșteaptă-te Române», și care se află înmormântat în cimitirul bisericii din Grover (Bragov), Vineri dimineața publicul trecător a observat o cunună frumoasă cu panglică în colorile naționale române. Un polițist a venit de dimineață și a confiscat panglica. Sămbătă dimineața se vedea fălțind o altă panglică națională în locul celei confiscate. Aceasta a fost lăsată până pe la orele 2 d. m., când au venit la monument 6 polițiști și au confiscat-o și pe aceea. O mulțime de lume a văzut scena aceasta.

Necrolog. Cu inima sfâșiată de durere vă facem cunoscut, că mult iubita noastră fiică, soția, mamă și soră Aurelia Oprig născută Dobrin, soție de notar, după scurte dar grele suferințe în 3/16 Maiu p. c. a încetat din viață. În etate de 20 de ani și în al doilea an al fetei sale căsătorii. Rămășițele pământești s'au așezat spre vecinicia odihnă în cimitirul bisericii gr.-cat. din Bucium, Duminecă în 5/18 l. c. Octavian Oprig, notar dipl. ca soț; George Dobrin, învățător și soție; Maria născ. Ghircioaia, ca mamă; Aurel, Cornel, Virgil, Cornelia, Aristotel, Valeria ca frați și surori; Relica Oprig, ca fiică.

Cecilia Murășanu, învățătoare diplomată de stat, după un morbid îndelungat, provăzută cu sf. sacramento, în al 28-lea an al vieții sale și-a dat blândul suflor în mâinile Creatorului în 16 Maiu st. n. a. c. la orele 6 p. m. Rămășițele s'au așezat la locuința părintească (Helai-utoza nr. 5) după rîitul gr.-cat. în cimitirul comun din Cluj, la 18 Maiu st. n. orele 4 p. m.

Reuniunea de cântări. «Tipografia» din Sibiu și-a sărbătorit așară, la 18 Maiu n. c. în sala mare dela «Gesellschaftshaus» cu mare solemnitate sfîntirea steagului său. Între numeroasele reuniuni surorii în număr de 100 proprietari de ateliere tipografice din localitate — și-au avut reprezentanții lor la sărbătoare. Reuniunea sodalilor români din Sibiu: pe d-nii Victor Tordăganu, preșident, George Poponea, vicepreșident, și Nicolae Bratu, bibliotecar; tipografia archidieceană: pe factorul său dl Ludovic Binder și pe Societatea pe acții: «Tipografia» pe dl Ioșif Marshall. Dintre aceștia președintele reuniunii sodalilor noștri și dl Binder au bătut cădea o țintă de onoare purtând inscripții românești, dăruind totodată câte 20 cor.

Nenorocire pe mare. Vaporul englez «Athena» isbindu-se de o stâncă dela Capul-Horn (America) s'a scufundat. 34 de marinari s'au înecat. Alți 14 au răstăcit pe mare, într-o galupă, 12 zile. 4 au murit de foame și de sete. 11 au fost scăpați de vaporul «Eskide».

Executarea lui Balmascheff. Foaia oficioasă din Petersburg publică, că procesul lui Balmascheff s'a trecut la 12 l. c. prin ultimul for de judecată. A fost condamnat la strangulare, ceea-ce a fost executată imediat.

Prezentarea tabloului oficerilor regelui Carol. După-cum se știe, oficerii din toate corpurile de armată au alcătuit un mare album militar cu scopul de a-l prezenta ca dar M. S. Regelui cu ocazia iubileului războiului pentru independență. Acel album e gata. El va fi oferit M. S. Regelui în ziua de 8 Maiu v. Cu această ocazie se va organiza o sărbătoare la Ateneu. La aceea sărbătoare vor asista Suveranul și Principii moștenitori. Oficerii delegați din toate corpurile vor participa de asemenea. O comisiune compusă din d-nii: D. Sturdza, ministru ad interim la război, general H. Arion, comandant al corpului 2 de armată, și colonel Coandă, secretarul general al ministerului de război, vor oferi albumul în chestie M. S. Regelui. Se vor ține și mici discursuri. Sărbătoria va dura dela orele 3—6 d. a.

Prin excepție anul acesta la parada dela 10 Maiu va defila și o companie de marină.

Viscole și zăpadă. În Frankfurt a bătut zilele aceste un viscol turbat cu zăpadă. La Würzburg stradele au fost acoperite de gheață.

La Teplitz (Boemia) și la Schönan (Bavaria) a nins, în urma căreia a urmat un frig de 5 grade.

La Modos și Becicherec a fost Sămbătă un torent colosal de ploaie cu gheață.

Revoluționari condamnați. Ziarea «Noue Freie Presse» primește din Salonie confirmarea știrea, că curtea de apel de acolo a judecat pe 40 de locuitori din satul Yenikioi, de lângă Strumitza, acușați de agitații revoluționare. Patru din ei au fost condamnați la moarte, treisprezece la muncă silnică pe viață, nouă la câte zece ani carceră și cinci la câte cinci ani. Cealaltă au fost achitați. Trei acușați muriseră în închisoare în timpul instrucțiunii.

O femeie care a născut o sută de copii. Femeia Madalena Granato, dela Nocera-inferioară (Italia) a născut zilele aceste în al treizeci și șaselea an de căsătorie, al o sutăleze copii. Toți copiii ei au murit. Naștea câte trei, câte patru și chiar câte șapte copii deodată.

Biblioteca Academiei Române. Mișcarea în luna lui Aprilie 1902. Consultarea. A. Cărți tipărite: Cerute cu buletine 1361 volume; împrumutate acașă 28 vol.; cărți aflătoare în sala de lucru 1626 vol.; reviste române 36, reviste străine 50. B. Manuscrise și documente: Manuscrise consultate 260 vol.; documente 1814. II. Sporirea: Primate: Conform legii dela 1 Aprilie 1885 168 vol. și broș.; reviste române 169; în dar sau în schimb 29 vol. și broș.; reviste străine 34; atlase și cărți 26; foi școlare 12; volume manuscr. 1; fotografii 1; cumpărate 5 vol. și broș.; reviste străine 87; docum. 10.

Noua dramă a lui Tolstoi. Zarele polone din Varșovia anunță, că contele Tolstoi va termina în curând noua sa dramă, al căreia subiect este mișcarea actuală a studenților.

A apărut «Școlarul declamator» versuri scrise și alese pentru școlarii și tinerii cari declamează la esamene, zile onomastice, la concerte etc. — de Nicu Stăjărel. Arad, tipogr. «Trib. Pop.». Preț 50 fil.

«Idei politice naționale» de Lt-Colonel Gh. St. Tudorcu, oficer în retragere. Articoli publicați în diferite ziare sub pseudonimul «Veghetor». — București Tip. Litografia «Tiparul» Strada Covaci 11.

Români buni și Români rei». pateri împărțite asupra activității patriotice a «Ligei culturale» — de Ovid Densușianu articole publicate în «Revista Română», politică și literară. De vânzare la «Revista Română» Pasagiul Român 4. București. Preț 1 leu 150.

Mulțumită publică. Prin aceasta se aduce domnului Ioan Kalinderu, administratorul domeniului Coroanei și membru al Academiei Române din București, cea mai caldă mulțumită pentru donarea alor 15 opuri din biblioteca de popularizare pe seama bibliotecii școlare din Tilișca. Ioan Bratu, director.

Știri mărunt. Un incendiu a distrus atelierele câilor ferate din Cairo. Pagubele sînt de 2 milioane de franci.

Se svonește, că d-na Humbert a fost arestată în Anglia.

În cursul lunii Aprilie s'au importat în România prin punctul Predeal 122 cai și 71 vite mari cornute.

Zilele acestea se vor exporta din România în Rusia mai multe transporturi de vite. — La locuința inginerului Urdăleanu din București s'au pus bazele unei societăți menite a face o apropiere între Români și Evrei, prin asimilarea celor din urmă.

Contesa Lónyay, archid. Stefania, zace grav bolnavă la Milano.

Advocatul Bourdon și impresarii Lapart, Lavallette și Magnier din Paris au fost dați în judecată pentru mari înșelătorii în organizarea de atracțiuni la expozițiunea din a. 1900.

La Arad s'a simțit alaltăieri dimineața cutremur de pământ.

Bibliografie.

„Cartea de Aur“.

A apărut „Cartea de Aur“, sau «Luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungărească», vol. I. de T. V. Păcășian — o bogată și prețioasă colecțiune de acte și documente referitoare la luptele noastre politice — naționale din trecut.

O privire aruncată asupra cuprinsului acestui prim volum din cartea dlui T. V. Păcășian e de ajuns pentru a ne convinge despre netăgăduita valoare ce o are cartea, și despre indispensabilitatea necesității de a face acest oparte din biblioteca fiecărui Român inteligent.

Cuprinsul volum. I. e următorul:

Prefață. — I. Înainte de redeșteptare. — Introducere. — Biserica română sub principii calvini. — Diploma Leopoldină. — «Unirea». — Ioan Inocențiu Klein. — Împăratul Ioșif II. și Românii. — Plăsoarea clerului și poporului iliric. — «Suplex libellus Valachorum». — Petitiunea Românilor din dieșea Aradului. — Rugămintea episcopilor Moga și Leményi. — În chestia episcopiei neunite a Ardealului. — Întărirea Maghiarismului. — II. Anii redeșteptării (1848—49). — Revoluția franceză. — Mișcarea popoarelor în Austria. — Evenimentele dela Viena. — Maghiarii la Viena. — Cererile națiunii maghiare. — Pretensiunile Cehilor. — Pretensiunile națiunii croate. — Concilianța Sașilor. — Ministerul unguresc. — Kossuth și Croații. — Activitatea dieței maghiare. — Mișcarea Slovacilor. — Congresul Sărilor. — Maghiarii din Ardeal. — Opiniunea publică română. — Mișcarea Românilor. — Simeon Bărnuțiu. — Adunarea dela Dumineca Tomii. — Pregătiri pentru adunarea cea mare. — Conferința prealabilă. — Vorbirea lui Bărnuțiu. — 3/15 Maiu. — Actele adunării naționale. — Adunarea dela Pesta. — Adunarea dela Lugoj. — Dieta dela Cluj. — Deputația română la Monarhul. — Trei proclamațiuni. — Deschiderea dieței ungare. — Activitatea comisiunii regniculare. — Chestia română în parlament. — Croația și Ungaria. — Trei adunări românești. — Manifeste și decrete împărătești. — Acțiunea lui Kossuth. — Apel la popularitatea lui Șaguna. — Comitetul român de pacificațiune. — Alte manifeste și proclamațiuni. — Abdicarea împăratului Ferdinand. — În contra guvernului din Cluj. — Adunarea națională dela Sibiu. — Români la Monarhul. — Constituția din 4 Martie (1849). — Alte petițiuni. — Proclamația lui Csányi. — Detronarea dinastiei. — Misiunea lui Dragoș. — Scrișoarea lui Butean. — Petitiunea națiunilor unite. — Ursorii națiunii române. — Petitiune în favoarea celor are stați. — Al doilea ursor, adresat Monarhului. — Răspunsul lui Bach și replica Românilor. — Convenția româno-maghiară. — Proiect de lege în chestia naționalităților. — În chestia despărțirii hierarhice. — Reclamarea unei academii de drept. — Petitiunea Arădianilor. — Petitiunea Bănățenilor. — Pentru cei morți. — Petitiunea episcopului Erdélyi. — Ultima reprezentare a delegațiunii române. — Memorandul lui Șaguna. — Repriviri. — III. Sub absolutism. — Zece ani grei (1850—1859).

Sperăm, că toți cei ce pot, și cei-ce trebunță au de ea, se vor grăbi să și procure cartea, — făcând astfel posibilă autorului edarea și a celorlalte volume următoare (vor fi de tot opt) din valorul său op, cu care a făcut mare serviciu neamului românesc.

Cartea se poate procura dela autorul în Sibiu (Strada Măcelarilor 34) și costă exemplarul (50 de coale tipărite) broșat 10 coroane, legat în pânză 11 coroane 60 bani, plus porto.

Cărți nouă. Alcătuirea unei gospodării rurale, lucrată după programa școlarelor normale de învățători și a seminarilor, de Vasile S. Moga Ed. II. Cu peste 100 figuri. București. Ed. C. Sfetea, Strada Lipșcani, 96 1902 Preț 3 lei. O carte, care va face neprețuite servicii nu numai plugarilor cărturari, dar și învățătorilor în școlile de repetiție.

În editura librăriei Ciureu, Brașov, au apărut următoarele cărți nouă: 1. Hanul Tătarilor și fiul său, de Maxim Gorchii, traducere de I. C. Panțu. Preț 10 bani.

2. Florin, poveste în versuri de S. Cujbă. Preț 16 bani.

3. Opt piese teatrale pentru școlari și școlărițe. Dialoguri și triloguri de Maria Drăgan, învățătoare. Preț 40 bani.

4. Ruga dela Chișteleu, comedie populară într-un act cu cântece și joc, de Ioșif Vulcan. Nr. 9 din biblioteca teatrală. Preț 40 bani.

Cântări liturgice (liturgia Sfântului Ioan Chisostom), compusă pentru cor de copii (în 3 voci) de Timoteiu Popovici, prof. sem., Sibiu. Se capătă la autor cu preț de 3 cor. și 10 bani porto.

Călăuza țăranelui sau cartea absolventului școlii primare de ambele sexe. Intocmită de C. Dimitriu, învăț. Giurgiu. Tip. Nic. Pandelescu 1901. Preț 1 leu. Opul cuprinde o mulțime de sfaturi pentru țăranul român.

„Cultura căneptii și a inului“, de V. S. Moga. București, 1901.

Donșprezece cântece de școală. A apărut: Doușprezece cântece de școală pentru 2 și 3 voci egale, de Timoteiu Popovici, prof. de muzică la semin. Andreian. Casetul I. Preț 50 fil. Sibiu 1901. Editura librăriei archid.

Di T. Popovici a constatat lipsa de colecții de cântece pentru școlile noastre primare și medii. Din acest motiv s'a decis a publica o astfel de colecție de cântece pentru 2 și 3 voci și în broșuri (caiete) cu preț mic, ca să se poată procura ușor.

Cu această ocazie dl Popovici face apel mai ales la domniile învățători, cari propun și cântările în școală, să și trimită melodii (cu deosebire populare și nepublicate în alte colecțiuni), din cari eventual dispun și sînt potrivite pentru școală, indicând pe lângă text și numele precis al trimițătorului, respective originea melodiei.

Mama sfântului Augustin, de Emil Bougand episcop de Lavail (Franța), traducere de Salba. Cartea aceasta este tipărită în editura și cu cheltuiala dlui Dr. Elie Dăianu.

Salba — după cum spune dl Dr. Dăianu — este pseudonimul ce și l-au ales la anul 1892 elevii români ai seminarului catolic din Budapesta, cari au făcut traducerea. — Dl Dr. Dăianu a luat asupra-și editarea. Jumătate din venitul curat ce va rezulta, l'a menit pentru un scop național-bisericesc. — Preț 3 coroane. De vânzare la autorul în Blaj.

„Originea cuvîntului Valah“, de Dr. Dimitrie Magdu, Sibiu, «Tipografia», soc. pe acțiuni, 1901.

Prețul unui exemplar 50 bani. Se poate procura dela librăria W. Krafft în Sibiu.

Carte de cântece diverse, pentru toți și pentru toate, adunate și aranjate de Ioan Dăianu. Cu ilustr. Preț broș. 50 b., legat 60 b. Brașov, 1901. Editura librăriei H. Zeidner. E o colecție de cântece compusă din hore, marșuri, elegii, imnuri, cântece diverse, cântece sociale, populare, doine, romanțe ș. a., toate bine alese.

„Enciclopedia Română“, publicată din înăscinarea și sub auspiciile «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român», de Dr. C. Diaconescu, prim-secretarul Asociațiunii. Vol. III. Fasc. XXVI (Orleanu—Petri).

Această vastă publicațiune se apropie cu pași tot mai mari către sfîrșit, încât în scurt timp vom pute vedea terminat primul dicționar enciclopedic român.

Fasciculul din urmă, publicat după un interval scurt de abia câteva săptămîni, cuprinde circa 2000 articole, și anume restul din lit. O și o mare parte a literiei P.

Din cuprinsul bogat al acestui fascicul remarcăm următoarele articole, și anume: biografiile românești Orlean, Oros, Otetelgan, Pallade, Pann, Pantazzi, Panțu, Panu, Papfalvi, Papiniu, Papiu, Papp, Para, Părăian, Paraschivescu, Partenie episcopul, Pașca, Pascal, Pascali, Pașcan, Păun, Pavel, Pelimon, Petrascu, Petrescu, Petri, etc. Fasciculul este o deosebite bogat în articole de interes bisericesc, între cari amintim în primul loc «Ortodoxa, biserica» (de Dr. I. Păcășian, C. Auner și alții). În materie de istorie și geografie, remarcăm un număr mai mare de articole de Dd. Dr. D. Onoici (Panonia, Pecenegii, etc.) și S. Floru (Evreii), col. Iannescu, etc. Din ramul literaturii amintim mai multe articole de Dd. Mih. Străjan, Tiktin (limba și literatura Evreilor), ear științele naturale sunt reprezentate prin o lungă serie de articole din botanică (de Panțu, Radian, Procopian), zoologie (de Moisil, Pop. Voitești, etc.), mineralogie (de L. Mrezeck, Murgoci) și geologie (de Popovici-Hatzeg). În ramul științelor juridice găsim numeroase articole de Dd. Scriban și Voinescu, ear în al celor economice de D. Idieru și alții. Cu deosebită liberalitate a dat redacțiunea și de astădată un loc mai mare articolelor de igienă, atât de importante pentru poporul nostru și luate cu mare îngrijire de Dr. I. Felix (Pănă, Parasit, Pasteur, Păstrama, Pelagru, Pește sărat, etc.), și tot astfel de art. din medicina veterinară, sorise de D. Fortună (Pesta bovină și porcine).

Editarea accelerată a fasciculelor arată că atât redacțiunea, cât și zeloșii și desinteresății ei colaboratori, își dau toate silințele ca să aducă această mare lucrare la un bun și apropiat sfîrșit. Rămâne numai ca și publicul cetitor să le dea întreg concursul său pentru terminarea acestei folositoare publicațiuni.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiu și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Preț de prenumerare pentru un tom broșurat cor. 20 — legat cor. 23 20 (în România: lei 25 — resp. 28 50).

Călăuza țăranului sau cartea absolventului școlii primare de ambele sexe. Intocmită de C. Dimitriu, învăț. Giurgiu. Tip. Nic. Pandelescu 1901. Preț 1 leu. Opul cuprinde o mulțime de sfaturi pentru țăranul român.

Pentru redacție și editură responsabil: George Mohan. Proprietar: Pentru «Tipografia», societate pe acțiuni: Ioșif Marshall.

Patriarchale. Poesii de St. O. Ioșif. București, editura librăriei H. Steinberg 1901. Preț 2 lei.

Mormântul lui Bărnuțiu. Institutul nostru a scos în editură cărți postale ilustrate cu mormântul lui Bărnuțiu la Boșca-română. Cărțile postale impodobite cu acest monument național sînt foarte frumoase. Atragem atențiunea amatorilor de cărți ilustrate asupra lor. În ori-ce cas facem un lucru bun și românesc, dacă răspundim astfel de cărți, cu ilustrații naționale, în loc de a trimite la cunoscuți ilustrate cu subiecte străine, adese-ori fără gust.

Ilustrate cu mormântul lui Bărnuțiu costă bucata 6 bani (3 cor.). Venzătorilor se dă rabat convenit.

Novela, de Ioan Pop. Reteganul, este titlul unui volum ce a apărut acum în București, în editura librăriei Leon Alcuay. Conțin bucățile: Fiușu Nufului, Cergatul, Tudorica, Mînte de mușier și pace, Iotul Istoda, Mitru Pascului, Petrea Iovului, și se află de vânzare la autorul în Retteg, preț 1 cor. — Tot acolo se află și scrierea lui Novela și Schife, asemenea cu preț 1 cor. — Această scriere conține: Biserica pocăinșii, Blandocul, O inimă nobilă, Nenea Alec, Popa Toma, Salvina și Susana cea nebună. Ambele aceste scrieri le recomandăm cetitorilor noștri ca scrieri morale și lesne de priceput.

Scriitori către plugari de Constantin Sandu, diplomat al școlii de agricultură dela Herăstrău.

Este o broșură a bibliotecii populare a administrației domeniului coroanei. Administrațiunea domeniului coroanei a dat până acum 19 broșuri pentru țăranii, de cuprins mai cu seamă economic. «Scriitori către plugari» este broșura sau cărticica a XIX-a și e impodobită cu portretele MM. LL. Regele și Regina și cu mai multe ilustrații în text.

Cărticica cuprinde mai multe capitole economice, instructive, d. e. Pluguri. — Arături. — Grape. — Sămănașul. — Despre fânaje etc., scrise toate în limbaj ușor, popular.

Zilele acestea au apărut: Carte de cetire și gramatică maghiară pentru școlile populare cu limba de propunere română, de Dr. A. Schullerus și I. Popovici. Partea I. și II. Sibiu W. Krafft 1902. — Preț 50 bani, resp. cor. 170.

În legătură cu acestea a apărut tot acolo: Manual pentru propunerea limbii maghiare la școlile populare cu limba de propunere română, de aceiași autori.

După-cum se știe, art. de lege XVIII. din 1879 impune limba maghiară ca obiect de învățământ obligat în școlile populare. Organele statului — inspectorii regești — basati pe această lege pretind tot mai multă limbă maghiară în școlile naționalităților, ba se dau și premii învățătorilor mai zeloși în propunerea acestei limbi. Urmarea este, că progresul în limba maghiară se face în contul celui alt învățământ pierzându-se o grămadă de vreme cu memorisarea unor cuvinte și frase de cele mai multe-ori nefolosele de elevi.

Cărțile de cetire ale dl. Schullerus și Popovici, întrebunțate conform îndigărilor metodice cuprinse în manualul amintit, vor scoate din școlile formalismul sec. Ele dau viață învățămîntului, îl fac interesant și conduc pe elevi așa zicînd jucându-se la învățarea limbii maghiare. Metodul urmat de domniile autori în adevăr e cel mai natural și ușor atât pentru învățători cât și pentru elevi. Pentru învățători e de mare preț manualul, care-i conduce pas de pas, dînd preparațiuni întregi și îndigări metodice amănunțite și ușurînd în mod însemnat greaua lucrare a învățătorilor. — Aceste cărți ni-se par cele mai bune între cele avem noi pentru propunerea limbii maghiare.

Tot în editura W. Krafft din Sibiu a mai apărut «Conducător» la învățarea limbii maghiare și române. Conținînd o mică gramatică, dicționar sistematic, conversațiuni și modele de scrieri. Compus de I. Popovici. 68 pag., leg. C.—70.

Le recomandăm o toată căldura. Se pot procura dela editorul W. Krafft în Sibiu.

Pentru învățători. Cunoscutul ABCD-ar: Micul prietin al copiilor adecă Cartea pentru învățarea scrierii și cetirii de Silvestru Moldovan a apărut la tipografia archidieceană din Sibiu, în a doua ediție, revăzută și augmentată.

Acest abcd-ar compus după cel mai practic metod, este unul dintre cele mai bune manuale de acest fel, asupra căruia atragem atenția învățătorilor. Prețul broșat 44 bani legat 50 bani. Se poate procura dela librăria archid. în Sibiu.

Cei interesați să se pună în conțelegere cu dl **Folyovich Sandor**,
notar public reg. în **Aiud**.

Petru Muntean, măsar și tâmplar.

Se află de vânzare în librăria W. Krafft în Sibiu.

Se află de vânzare în librăria W. Kraft în Sibiu.